

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ
У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**Методичні рекомендації щодо організації
методичних об'єднань класних керівників в
загальноосвітніх навчальних закладах**

м. Дніпропетровськ
2013

Методичні рекомендації щодо організації методичних об'єднань класних керівників в загальноосвітніх навчальних закладах

Відомо, що основною організаційною формою колективної методичної роботи у системі післядипломної педагогічної освіти в міжкурсовий період є методичні об'єднання, головна функція яких: ознайомлення педагогів із сучасним етапом і перспективами розвитку процесу виховання в системі освіти, досягненнями вітчизняної та зарубіжної педагогічної та психологічної науки, перспективним педагогічним досвідом; оновлення і поглиблення знань класних керівників; постійне підвищення їх загальнокультурного рівня.

Аналіз діяльності методоб'єднань класних керівників показує, що в ряді шкіл формально підходять до організації даного питання.

Ключовим аспектом подолання негараздів має стати якісне планування, тобто усунення ряду принципів недоліків, а саме: розмитість цілей та завдань методичних об'єднань класних керівників, відсутність будь-якого зв'язку з попереднім планом; недостатність вивчення і впровадження передового педагогічного досвіду; надмірна кількість різнопланових заходів без достатнього обґрунтування і об'єктивного оцінювання рівня вихованості учнів. Слід більше уваги приділяти вивченню нормативно-правової бази освіти, а також виробленню пропозицій щодо реалізації теоретичних питань, які розглядаються на засіданнях.

З метою удосконалення діяльності методоб'єднань класних керівників пропонуємо рекомендації щодо планування роботи.

План методичного об'єднання складається на поточний навчальний рік і має спрямування на поліпшення науково-теоретичної, методичної та практичної підготовки педагогічних кадрів.

Схема орієнтовного плану методичного об'єднання класних керівників

I. Вступ.

Аналіз роботи методоб'єднань за минулий рік на основі моніторингу рівня професійної компетентності педагогічних кадрів та їх потреб, рівня вихованості учнів, ефективності методичної роботи, її вплив на підвищення результативності виховного процесу в порівнянні з минулим роком. Визначення досягнень у роботі, недоліків, їх причин, завдань на наступний рік з урахуванням проблемної теми. Вказати роль кожного члена методоб'єднання у реалізації колективно-методичної теми за схемою:

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Тема (проблема)	Форма узагальнення	Застосування

II. Графік і тематика засідань

№ п/п	Зміст роботи	Форма проведення	Дата виконання	Відповідальний за виконання	Домашнє завдання	Примітка

III. Вивчення та поширення перспективного педагогічного досвіду.

IV. Робота з молодими класними керівниками.

V. Вивчення рівня вихованості учнів та результативності виховної роботи.

Під час аналізу слід розрізняти критерії оцінювання результатів і критерії оцінювання процесу. Перші дають змогу визначити рівень розвиненості якостей особистості учнів, їх вихованості навченості, соціалізації. Другі допомагають з'ясувати, як спрацьовує механізм виховання, як на результати останнього впливають ті чи інші чинники (умови).

Критерії оцінювання:

- гуманність виховних відносин;
- ступінь залучення учнів до життєдіяльності учнівського колективу;
- рівень ділових та міжособистісних взаємовідносин;
- рівень розвитку самоврядування в групі;
- наявність соціальних зв'язків у молодіжній спільноті;
- ефективність психолого-педагогічного та медико-соціального супроводу процесу розвитку учнів.

Документація методичного об'єднання класних керівників.

1. Річний план роботи методичного об'єднання.
2. Пропозиції засідань методичного об'єднання.
3. Аналітичні матеріали за підсумками проведених заходів.
4. Плани роботи та матеріали структурних методичних одиниць, які працюють в рамках методичного об'єднання.
5. Картотека передового педагогічного досвіду.

Рекомендована тематика засідань методичного об'єднання класних керівників

1. Теоретико-методологічні основи процесу національного виховання в сучасних умовах.
2. Методи і форми педагогічної діагностики та прогнозування виховного процесу, рівня вихованості учнів, учнівського колективу.
3. Розвиток духовності учнів на основі засвоєння соціокультурних досягнень вітчизняної та світової культури.
4. Психолого-педагогічні особливості формування ціннісних орієнтацій в учнівському середовищі.
5. Індивідуальна виховна робота з учнями різних вікових груп.
6. Самовиховання учнів, саморозвиток їх суспільно цінних якостей та створення умов для самореалізації як неповторної індивідуальності.
7. Система роботи класного керівника з регулювання та корегування міжособистісних стосунків в учнівських колективах.
8. Диференціація та індивідуалізація виховання – необхідна умова розкриття творчої особистості.
9. Методи позитивного впливу на дитину та управління учнівським колективом.
10. Система профілактики правопорушень дітей та підлітків на основі гуманізації сучасної освіти.
11. Особливості методики підготовки та проведення позаурочних заходів на засадах народної педагогіки.
12. Екологічне виховання як фактор формування екологічної культури особистості.
13. Нові моделі управління виховним процесом.
14. Особистісна культура вихователя як основна умова ефективності навчально-виховного процесу.
15. Роль сім'ї у профілактиці відхилень у поведінці дитини.
16. Проблема забезпечення єдності виховання, перевиховання і самовиховання у процесі педагогічної профілактики.
17. Трудове та професійне виховання як засіб попередження і подолання відхилень у поведінці учнів.

18. Формування здорового способу життя у сучасних умовах.

19 Особливості методики підготовки та проведення позакласних заходів на засадах корпоративного та професійного виховання.

Орієнтовний план засідань методичних об'єднань класних керівників

Засідання 1.

Тема: Формування в учнів високої громадянської активності та національної свідомості.

1. Громадянське виховання підлітків як соціально-педагогічна проблема.
2. Форми та методи формування національної свідомості та самосвідомості (доповідь).
3. Обмін досвідом між класними керівниками:
 - виховання національних і загальнолюдських цінностей;
 - системна робота з національного виховання;
 - виховання в контексті життєтворчості особистості;
 - шляхи формування національної свідомості;
 - виховання поваги до державних символів.
4. Відвідування виховної години класного керівника.
5. Обговорення заходу, висновки та пропозиції.
6. Обговорення плану методичного об'єднання класних керівників.
7. Ознайомлення з новинками методичної літератури.

Домашнє завдання: Підготувати питання до анкетування учнів з національно-громадянського виховання.

Засідання 2.

Тема: "Удосконалення родинного виховання учнів".

1. Спільна робота громадськості, школи і сім'ї у становленні особистості школяра.
2. Індивідуальна робота класного керівника з батьками (з досвіду роботи).
3. Проблемний стіл за участю батьків на тему "Умови успішного виховання дітей у родині":
 - родина – міцний і дружний колектив;
 - здоровий родинний мікроклімат і його вплив на формування особистості дитини;
 - довір'я у вихованні;
 - ставлення до найстарших членів сім'ї, родини;
 - єдність вимог батьків та вчителів у ставленні до дітей.
4. Відвідування заняття психолога з учнями. Проведення анкетування.
5. Родинний захід (педагогічний всеобуч батьків).
6. Підсумок туристсько-краєзнавчих експедицій в рамках Всеукраїнського руху "Моя земля – земля моїх батьків".

Домашнє завдання: Підготувати матеріал на правову тематику до проведення виховного заходу.

Засідання 3.

Тема: "Методи превентивного виховання".

1. Соціально-економічні тенденції розвитку суспільства і проблеми профілактичної виховної роботи з неповнолітніми (лекція).
2. Обговорення статті (назва).
3. Методичний фестиваль класних керівників:
 - напрямки правовиховної роботи;
 - система заходів з правовиховної роботи;
 - система профілактики правопорушень;
 - система роботи з попередження правопорушень;
 - орієнтовна тематика з морально-правового виховання;
 - роль ради профілактики;
 - вивчення особистості важковиховуваних школярів.
4. Відвідування уроку правознавства.
5. Фрагмент засідання ради профілактики.
6. Виховний захід на правову тематику.
7. Обговорення відвіданих заходів, висновки та пропозиції.

Домашнє завдання: Підготувати питання до анкетування учнів з вивчення розвитку особистості.

Засідання 4.

Тема: Сутність і особливості розвитку особистості.

1. Система роботи класного керівника з регулювання та корегування міжособистісних стосунків в учнівських колективах (доповідь).
2. Диференціація та індивідуалізація виховання – необхідна умова розкриття творчої індивідуальності особистості (з досвіду роботи).
3. Засідання ради (комітету і т.п.) учнівського самоврядування.
4. Проведення анкетування з вивчення розвитку особистості.
5. Творчий портрет класного керівника.
6. Огляд методичної літератури з виховної роботи.
7. Проведення підсумків роботи методичного об'єднання класних керівників. Проблеми, їх вирішення, пропозиції.

Орієнтовна тематика семінарів для класних керівників.

1. Розвиток пізнавальної активності і культури розумової праці, вироблення вміння самостійно здобувати знання, застосовувати їх у своїй діяльності.
2. Формування потреби в правовій культурі, виховання поваги до законів і норм співжиття у суспільстві.
3. Формування основ естетичної культури, розвиток естетичного досвіду особистості, її художніх здібностей.

4. Фізичне вдосконалення, розвиток потреб у здоровому способі життя, вироблення відповідного ставлення до свого здоров'я.
5. Розробка програм вивчення особистості учнів, індивідуальних психолого-педагогічних карток учнів.
6. Створення банку діагностичних методик вивчення індивідуальних особливостей учнів, їх пізнавальних можливостей і здібностей.
7. Психолого-педагогічне проектування рівнів інтелектуального, соціального і духовного розвитку учнів у класному колективі.
8. Як створити для дітей максимальні умови для повноцінного їх розвитку й саморозвитку?
9. Роль класного керівника у розвитку внутрішньої свободи учнів, їх здатності до об'єктивної самооцінки і саморегуляції поведінки, до морального самовдосконалення.
10. Формування навичок самоврядування, соціальної активності і соціальної відповідальності у процесі практичної громадської діяльності школярів.
11. Допомога учням у визначенні сенсу життя в умовах соціально-економічних змін, нових форм господарювання, вироблені ціннісного ставлення до власного життя.
12. Розвиток самостійного творчого мислення та пізнавального інтересу учнів до ідейно-моральної спадщини, культурно-історичних традицій українського народу.
13. Прищеплення учням культури поведінки та спілкування, навчання способам розв'язання конфліктів у колективі та суспільстві.
14. Створення необхідних умов для вільного розвитку особистості учня, його мислення і загальної культури шляхом залучення до різноманітних видів творчої діяльності.
15. Формування "Я"-концепції учня-творця на основі самоосвіти, саморозвитку, самовиховання, самовдосконалення, моральної самозавершеності.
16. Проведення діагностики вихованості учнів, використання її результатів для корекції поведінки вихованців та вдосконалення процесу.

Орієнтовний перелік тем щодо проблемно-пошукової, експериментальної роботи класного керівника.

- Форми й методи художньо-творчого розвитку учня.
- Духовна культура учня: особливості становлення.

- Формування пізнавальних інтересів учнів.
- Учнівське самоврядування як засіб підготовки дітей до життя в умовах демократії.
- Клуби у виховній діяльності класного керівника.
- Педагогічні проблеми діагностики і прогнозування виховного процесу.
- Педагогічна діагностика сімейного виховання і організація роботи з батьками на її основі.
- Класний керівник і батьки: відносини партнерства і співробітництва у вихованні через діалогічне спілкування.
- Методика розкриття творчого потенціалу учнів через проведення творчих справ.
- Організація повноцінної життєдіяльності учнів за законами співтворчості і співпраці.
- Формування батьківського активу і організація роботи з ним.
- Виховання лідерів через різні форми учнівського самоврядування.
- Інноваційна культура класного керівника.
- Програма життєтворчості особистості учня.
- Зміст гуманних взаємин. Шляхи та методи їх формування.
- Система роботи класного керівника щодо створення умов для самореалізації особистості учня.
- Організація життєдіяльності учнів як основа виховного процесу.
- Аналіз і прогнозування виховних ситуацій міжсуб'єктної взаємодії на індивідуальному і груповому рівнях.

Програма вивчення та складання педагогічної характеристики учня за М.Ю.Красовицьким

Прізвище, ім'я, по батькові.

Дата народження.

Загальний фізичний розвиток.

Стан здоров'я.

Сімейні умови, характеристика батьків, склад сім'ї, місце роботи батьків, їх культурний рівень, режим життя дитини, спілкування поза школою.

1. Загальний розвиток:

- особливості мислення, рівень абстрактного мислення (аналіз, синтез, виявлення причинних зв'язків, здійснення висновків тощо);
- спрямованість, інтереси, потреби, схильності;
- особливості характеру, індивідуальні реакції на події;
- особливості пам'яті та процесу запам'ятовування;
- типи інтелекту та професійні можливості;
- вольові якості, здатність до довготривалих трудових зусиль.

2. Ставлення до навчання, праці:

- успішність (які оцінки переважають, з якого предмету вчиться найкраще);
- організованість і старанність у навчальній роботі, вміння працювати самостійно;
- інтерес до знань (зацікавлений чи ні, виявляє інтерес до окремих предметів);
- ставлення до елементів праці в школі (лабораторні роботи, чергування, підтримка чистоти в класі, на шкільному подвір'ї).

3. Дисциплінованість та навички культури поведінки:

- загальна характеристика поведінки (поводить себе спокійно, стримано чи не контролює свої емоції);
- виконання шкільного режиму (дотримується Правил поведінки, порушує їх навмисно чи через недбалість; найбільш типові порушення дисципліни);
- виконання вимог і розпоряджень вчителів (виконує за першою вимогою, з бажанням чи примусово);
- чемність у спілкуванні з вчителями, будь-якими дорослими;
- володіння навичками культури поведінки (ставлення до старих людей і молодших за себе, поступається місцем для людей похилого віку, з повагою ставиться до дівчат тощо).

4. Громадська спрямованість та активність:

- ставлення до громадського життя колективу (дорожить ним, байдужий, ставиться негативно);
- інтерес до громадського життя країни (користується інформацією про події в країні

за кордоном);

- чи виступає на зборах колективу, громадських організацій з пропозиціями, з критикою недоліків, чи здатний висловлювати власну думку;
- активний чи байдужий в громадсько-корисній діяльності.

5. Взаємостосунки з товаришами:

- становище в колективі (чи користується повагою й авторитетом серед товаришів по класу, чим обумовлені відносини, що склалися);
- чи задоволений своїм становищем у колективі і яке б становище хотів зайняти;
- ставлення до товаришів по класу (поважає чи байдужий до них; чи бувають конфлікти їх причини);
- яку роль відіграє в житті класу (активний член колективу чи сторонній спостерігач).

6. Моральні цінності:

- відданість Батьківщині, її Конституції, повага до Національного прапора і Гімну;
- відданість демократичним цінностям – повазі до людини та її прав, свободі вибору;
- усвідомлення себе як громадянина Землі, турбота про екологічну безпеку і виживання людства;
- повага до різноманітності: расова і національна терпимість, повага до інших народів та їх культур;
- відданість цінностям сім'ї, повага до батьків, до кожної людини як самоцінності;
- дотримання у взаєминах з людьми таких цінностей, як Турбота, Повага, Довіра, Відповідальність;
- відчуття власної відповідальності за все, що відбувається навколо;
- політична культура та толерантність.

Головні вимоги до користування цією схемою:

Схема є основою для спостережень за учнями.

Протягом навчального року наслідки спостережень бажано фіксувати письмово, відповідно до запровадженої схеми.

При складанні характеристики бажано орієнтуватися на розкриття кожного пункту

схеми, але не обов'язково в послідовності зазначеній у схемі.

Під час підготовки матеріалу була використана література:

1. Жерносек І.П. Науково-методична робота в загальноосвітній школі: Навч.-метод. посібник.– К.: ІЗМН, 1998.
2. Старченко К.М., Пуцов В.І., Гадзецький Б.В. Технологія управлінської діяльності завідуючого районним (міським) методичним кабінетом.: Навч.- метод. посібник. - К., 2002.
3. Мистецтво життєтворчості особистості: Наук.- метод. посібник: У 2ч. /Ред. рада: В.М.Доній (голова), Г.М. Несен (заст. голови), Л.В. Сохань, І.Г Єрмаков (керівники авт. колективу) та ін. – К.: ІЗМН, 1997.
4. Рекомендації щодо організації і проведення методичної роботи з педагогічними кадрами в системі післядипломної педагогічної освіти. Науково-методичний центр середньої освіти Міністерства освіти і науки України// "Освіта України" №54 9 липня 2002 року
5. Рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо планування роботи класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти. // "Директор школи" №3,4'2003